

Borgerjournalisten Eliot Higgins er en selvlært fyr som bedriver etterretning i verdensklasse. Higgins og hans likesinnede er indikasjoner på en helt ny æra, muliggjort av digitalisering. Æraen for de små.

Historien om borgerjournalisten Eliot Higgins går verden rundt, nå sist i Aftenposten 8. november. Higgins gjør gravejobben mange store medier ikke lenger har råd til å gjøre, og han gjør det så bra at han er en alvorlig trussel mot Putin, Den islamske stat og Syrias diktator Assad. Ved hjelp av åpne datakilder, YouTube-videoer, Twitter og Google leverer Higgins og hans nettvänner etterretning av så høy kvalitet at FBI og vestlige etterretningstjenester går på kurs hos ham.

Åpne innsamlingskanaler, lett tilgjengelige data verktøy, og bredt samarbeid på tvers av flere typer samfunnsaktører står i kontrast med tradisjonelle offentlige etterretningstjenester som begrenses av tilgang på nye typer kompetanse og en grovkornet modell for informasjonssikkerhet.

Det er ikke bare innen etterretningstjenesten at analytiske og kreative smågrupper utfordrer det eksisterende. Det betyr at den kreative kraften kan utløses hos langt flere enn tidligere, noe som gir eventyrlige muligheter for å skape nytt næringsliv for den som har skaperkraft og innsatsvilje. Noen eksempler:

- Utnytte åpne data i landbruket: Higgins-eksempelet viser at det er sterk vekst i hvilke data som er åpent tilgjengelige. Kraftig økning i regnekraft gjør at disse dataene kan samles, tolkes og analyseres med lavterskelteknologi. To tidligere Google-ansatte begynte å knytte sammen data fra sensorer med åpne datakilder i 2006. I 2010 hadde de samlet 150 milliarder observasjoner av jorder og 10.000 milliarder værsimuleringer. Deres lille gründerselskap ble solgt til Monsanto for 1 milliard dollar i 2014. Teknologien skal brukes til presisjonslandbruk. Monsanto vurderer at teknologien kan øke kornproduksjonen med en verdi av 20 milliarder dollar per år, uten krav til økte arealer.

- Gjøre teknologisk gjennombrudd uten teknologiutvikling - eller penger: virtual reality (VR) er siden 1990-tallet blitt hausset opp som det neste store, men teknologien har vært skuffende. Med VR-brillene Oculus Rift ser endelige gjennombruddet ut til å ha kommet. Brillene er funnet opp av Palmer Luckey. Luckey skrudde sammen sine egne VR-briller basert på tilgjengelig teknologi. Han la prosjektet ut på borgerfinansieringstjenesten Kickstarter i 2012. Målet var å skaffe 250.000,- dollar for å produsere VR-brillene. Prosjektet fikk 2.4 millioner dollar i støtte fra vanlige folk på Kickstarter. I 2014 ble Luckeys selskap kjøpt av Facebook for 2 milliarder dollar. Luckey oppfant VR-brillene Oculus Rift som 20-åring, uten å utvikle ny teknologi og uten å ha penger.

- Produsere biler uten fabrikk: Bilindustrien har vært gjennom mange runder med konsolideringer som gjør det svært krevende å være liten aktør. Likevel, det lille, kanadiske selskapet Urbee har nå utviklet en bil som skal klare å kjøre de 470 milene fra New York til San Francisco på under 40 liter drivstoff. Bilen er skrevet ut på en printer. Urbee unngår dermed de fastlagte rammene som fabrikkenes produksjonsmetoder innebærer. 3D-printingen gjør det mulig for en liten aktør å finne opp og produsere nye biler.

På område etter område kommer det betydelige innovasjoner frembragt av enkeltpersoner eller små grupper. Der hvor du tidligere måtte være en stor bedrift og kanskje et multinasjonalt selskap for å ta et marked, kan du nå få gjennombrudd selv som liten. Digitalisering demokratiserer innovasjon. Hva betyr det for Norge?

Vi bør ikke forvente at det er én stor sektor som skal ta over etter oljen. Vi må lete etter de nye arbeidsplassene i langt flere sektorer fremover, enn hva vi har gjort til nå. Vi må lete etter det nye i mylderet av det små.

Vi bør skape og tilgjengeliggjøre råvarer for innovasjon. Data er en slik råvare. Dersom norske innovatører har lett tilgang på data, kan de skape de neste arbeidsplassene slik eksemplene over viser. Det betyr bl.a å frigjøre offentlige data som f.eks kartdata.

Vi må få skaperkraft og innsatsvilje inn i utdanningen. Ungt entreprenørskap er en start, men vi trenger langt mer vekt på å utvikle gode digitale instinkter. Det vil si å skjønne hvilke muligheter digitale verktøy gir. Først da kan du skape gjennombrudd a la Higgins. Det kan du gjøre, selv om du er liten.

[Last ned som PDF](#)